

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

PRVI ODJEL

PREDMET NARODNI LIST D.D. protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 2782/12)

PRESUDA

STRASBOURG

8. studenoga 2018.

Ova će presuda postati konačna pod okolnostima utvrđenima u članku 44. stavku 2. Konvencije. Može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Narodni List d.d. protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u vijeću u sastavu:

Linos-Alexandre Sicilianos, *predsjednik*,

Ksenija Turković,

Aleš Pejchal,

Krzysztof Wojtyczek,

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke

Jovan Ilievski, *suci*,

i Abel Campos, *tajnik Odjela*,

nakon vijećanja zatvorenih za javnost 4. srpnja i 9. listopada 2018. godine donosi sljedeću presudu koja je usvojena na posljednje navedeni datum:

POSTUPAK

1. Postupak u ovome predmetu pokrenut je na temelju zahtjeva (br. 2782/12) protiv Republike Hrvatske koji je Narodni List d.d. („društvo podnositelj zahtjeva”), društvo osnovano u skladu s hrvatskim zakonima, podnijelo Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) na dan 28. prosinca 2011. godine.

2. Podnositelja zahtjeva zastupala je gđa H. Zudenigo, odvjetnica iz Zadra. Hrvatsku Vladu („Vlada”) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

3. Društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da su domaći sudovi povrijedili njegovu slobodu izražavanja kada su mu odredili naknadu štete zbog klevete jedne sutkinje u svom tjedniku.

4. Dana 30. lipnja 2015. godine Vlada je obaviještena o prigovoru u pogledu slobode izražavanja, a ostatak zahtjeva proglašen je nedopuštenim u skladu s pravilom 54. stavkom 3. Poslovnika Suda.

ČINJENICE**I. OKOLNOSTI PREDMETA**

5. Društvo podnositelj zahtjeva, Narodni List d.d., dioničko je društvo sa sjedištem u Zadru koje je osnovano u skladu s hrvatskim zakonima. Nakladnik je tjednika *Narodni List*.

A. Pozadina predmeta

6. U jutarnjim satima dana 23. studenoga 2006. godine gđa Z.S.-K., koja je tada obnašala dužnost sutkinje Općinskog suda u Zadru, prijavila je policiji g. A.M., fotoreportera Narodnog lista, za kojeg je tvrdila da ju je to jutro potajno fotografirao ispred zgrade Općinskog suda. Policija ga je odmah privela na obavijesni razgovor nakon čega je pušten. Branio se tvrdnjom da je fotografirao zgradu i zaposlenike suda po nalogu svog glavnog urednika. Gđa Z.S.-K. istoga je dana podnijela kaznenu prijavu protiv tog novinara zbog kaznenog djela neovlaštenog snimanja iz članka 131. Kaznenog zakona.

7. Idući dan, 24. studenoga 2006. godine, policija je ponovno ispitala A.M. nakon čega je podnijela kaznenu prijavu protiv njega Općinskom državnom odvjetništvu u Zadru. Istoga je dana istražni sudac Županijskog suda u Zadru, g. B.B., na zahtjev policije izdao nalog za pretragu fotoaparata koji je upotrebljavao A.M. i računala Narodnog Lista kako bi se pronašle fotografije gđe Z.S.-K. Tijekom pretrage koja je provedena istoga dana od 14:45 do 16:05 u poslovnim prostorijama društva podnositelja zahtjeva sedam policijskih službenika u prisutnosti dvaju svjedoka pregledalo je predmetni fotoaparat i sedam računala u vlasništvu društva. Nisu pronašli fotografije gđe Z.S.-K.

8. Istoga je dana, 24. studenoga 2006. godine, na internetskom portalu Index objavljen članak o pretrazi poslovnih prostorija Narodnog Lista. U tom je kratkom članku prešutno kritizirana ta pretraga navodeći da je sutkinja Z.S.-K. podnijela kaznenu prijavu protiv fotoreportera A.M. zbog „navodnog” neovlaštenog snimanja i ironično nazivajući tog novinara „opasnim osumnjičenikom”. Istoga je dana na tom internetskom portalu objavljena i izjava predsjednika Hrvatskog helsinškog odbora, Ž.P., koji je podržao Narodni List i izjavio da je fotoreporter fotografirao na javnom mjestu, što nije u suprotnosti sa zakonom. Dodao je da je to što se događa „potpuno suludo”, da onaj tko prihvati tu kaznenu prijavu protiv A.M. „nije pri sebi” i da je sve to „preglupo da bi se o tome igdje raspravljalo”. Idući je dan na Indexu objavljen komentar u kojem se brani sloboda tiska i kritizira postupanje policije i sudbene vlasti u tom predmetu. U članku su objavljene i dvije fotografije zgrade jednog općinskog i jednog županijskog suda. Objavom tih fotografija portal je satirički izrazio svoju podršku A.M. tako što mu se pridružio, kako je ironično navedeno u članku, u njegovoj revolucionarnoj i „subverzivnoj akciji” fotografiranja zgrada sudova.

9. U izostanku dokaza koji bi ga teretili dana 12. prosinca 2006. godine Općinsko državno odvjetništvo u Zadru odbacilo je kaznenu prijavu protiv A.M.

B. Sporni članak i kasniji parnični postupak

10. Gotovo dvije godine nakon toga sudac B.B., koji je izdao nalog za pretragu poslovnih prostorija društva podnositelja zahtjeva, prisustvovao je predstavljanju jednih novih novina u Zadru koje je pokrenuo kontroverzni lokalni poduzetnik, g. S. Sudac je time ponovno privukao pažnju novinara Narodnog Lista.

11. Dana 31. listopada 2008. godine Narodni List objavio je mali članak na trećoj stranici pod naslovom „Suca B. treba prikovati na stup sramote”¹. Članak, u kojem je objavljena i fotografija suca B., glasi kako slijedi:

„Sudac Županijskog suda u Zadru, B.B., je došao čestitati S. na otvaranju dnevne novine. Iako je ovo po standardima Kodeksa sudačke etike nedopušteno jer postoji potencijalni sukob interesa, B. je ipak navratio ispiti čašicu sa svojim poznanikom iz drugih vremena.

Dolazak B. prošao bi neprimijećeno da ovaj sudac nije postao ‘slavan’ i izvan granica Hrvatske nezakonitim potpisivanjem naloga za pretres [poslovnih prostorija] Narodnog Lista. Tim odobrenjem horda policajaca je upala u [poslovne prostorije] Narodn[og] List[a] tražeći slike njegove kolegice sutkinje S.-K. To je bio presedan nepoznat u zapadnim demokracijama.

Što B. ima raditi u novinarskim je krugovima poznato samo ekipi oko S. U zapadnom svijetu takve suce novinari prikiju na stup sramote.”

12. Sudac B.B. zatražio je novine da objave ispriku, no one su to odbile učiniti.

13. Dana 26. studenoga 2008. godine sudac je podnio privatnu tužbu zbog klevete protiv društva podnositelja zahtjeva pred Općinskim sudom u Benkovcu i tražio naknadu neimovinske štete u iznosu od 50.000 kuna (HRK). Tvrdio je da je članak bio otvorena pozivnica na njegov javni progon i da je naštetio njegovom ugledu jer je doveo u pitanje njegov moralni i profesionalni integritet zbog insinuacije da je prekršio zakon pri izvršavanju svojih sudačkih dužnosti. U postupku je društvo podnositelj zahtjeva zastupao g. V.Š. (vidi stavke 25., 28. – 29. u nastavku).

14. Presudom od 10. ožujka 2010. godine Općinski sud presudio je u korist privatnog tužitelja i odredio društvu podnositelju zahtjeva da mu isplati 50.000 HRK² na ime naknade neimovinske štete zbog narušenog ugleda te 6.005 HRK³ za troškove postupka. Mjerodavni dio te presude glasi kako slijedi:

„Među strankama je nesporno da sporni tekst predstavlja vrijednosni sud ...

...

1. Doslovan prijevod na engleski glasio bi: „Judge B. should be chained/nailed to the pole of shame”.

2. U predmetnom razdoblju približno 6.870 eura (EUR).

3. U predmetnom razdoblju približno 825 eura (EUR).

Odredbom čl. 21. st. 1. Zakona o medijima propisano je da nakladnik koji informacijom objavljenom u medijima prouzroči drugom štetu dužan ju je naknaditi osim u slučajevima propisanim navedenim Zakonom (čl. 21. st. 4.).

...

... ovaj sud ocjenjuje da je tuženik, kao nakladnik, objavljivanjem ... spornog teksta pod naslovom 'Suca B. treba prikovati na stup sramote' i [popratne] fotografije tužitelja prekoračio granice slobode objavljivanja informacije na štetu tužitelja kojom je, bez valjanih argumenta i protivno novinarskoj etici, tužitelju povrijedio ugled, čast i dostojanstvo kao čovjeku i sucu Županijskog suda u Zadru te da sporna informacija, kojom je šteta počinjena, ne predstavlja niti jednu od onih [vrsta informacija] navedenih u odredbi čl. 21. st. 4. Zakona o medijima zbog čega tužitelj, u konkretnom slučaju, ima pravo na naknadu neimovinske štete koju je pretrpio povredom prava osobnosti u smislu čl. 22. st. 1. Zakona o medijima i čl. 1100. st. 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima, odnosno pravo na pravičnu novčanu naknadu u utuženom iznosu. Kod odmjeravanja visine pravične novčane naknade sud je vodio računa i o načelu razmjernosti, uzimajući u obzir posljedice tvrdnji [društva] tuženika koje su prekoračile granice prihvaćene kritike ...”

15. Presudom od 3. prosinca 2010. godine Županijski sud u Splitu odbio je žalbu društva podnositelja zahtjeva i potvrdio prvostupanjsku presudu koja je time postala pravomoćna. Mjerodavni dio te drugostupanjske presude glasi kako slijedi:

„... žalbenim navodima, [društvo] tuženik, zapravo, iznosi razloge kojima opravdava objavu spornog članka.

Međutim, nikakvog opravdanja za to nema. U spornom članku, počev od samog naslova ('Suca B. treba prikovati na stup sramote'), nisu korišteni dopušteni i uobičajeni načini izražavanja. U tom se smislu izdvajaju navodi: 'Dolazak B. prošao bi neprimijećeno da ovaj sudac nije postao 'slavan' i izvan granica Hrvatske nezakonitim potpisivanjem naloga za pretres [poslovnih prostorija] Narodnog lista', te navod: 'Što B. ima raditi u novinarskim je krugovima poznato samo ekipi oko S. U zapadnom svijetu takve suce novinari prikuju na stup sramote', koji predstavljaju grubi medijski napad na tužiteljevu osobu. Radi se o obračunu s tužiteljem na vrlo neprimjeren način, zbog nezadovoljstva [društva tuženika] s odlukom koju je tužitelj donio obnašajući sudačku dužnost. Članak tužitelja prikazuje kao osobu koja nije dostojna biti sudac, te dovodi u pitanje njegovu stručnost ... Time su povrijeđeni tužiteljeva čast, ugled i dostojanstvo, ali i njegov profesionalni dignitet, što opravdava naknadu neimovinske štete zbog povrede prava osobnosti.

...

... novinari su kod objavljivanja informacija koje sadrže vrijednosne sudove, u obvezi poštovati dostojanstvo, čast i ugled osobe o kojoj pišu i izbjegavati uporabu uvredljivih i omalovažavajućih riječi, jer se nakladnik ne može osloboditi odgovornosti za naknadu štete, kad je vrijednosni sud ... izražen uvredljivim riječima.”

16. Dana 16. veljače 2011. godine društvo podnositelj zahtjeva podnijelo je ustavnu tužbu u kojoj je tvrdilo da je došlo do povrede njegove slobode izražavanja i prava na pravičan postupak, oboje prava zajamčenih Ustavom. Pozvalo se i na članak 10. Konvencije.

17. Odlukom od 19. listopada 2011. godine Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu društva podnositelja zahtjeva. Smatrao je da

sloboda izražavanja nije neograničena i da se može ograničiti kako bi se zaštitilo dostojanstvo, ugled i čast drugih, što su prava koja su također zajamčena Ustavom. Točnije, Ustavni je sud smatrao da su redovni sudovi ispravno primijenili mjerodavno materijalno pravo i dostatno obrazložili svoje presude.

II. MJERODAVNO DOMAĆE PRAVO

A. Ustav

18. Mjerodavne odredbe Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine br. 56/90 s naknadnim izmjenama i dopunama) glase kako slijedi:

Članak 16.

„Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje.

Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju.”

Članak 38.

„Jamči se sloboda mišljenja i izražavanja misli.

Sloboda izražavanja misli obuhvaća osobito slobodu tiska i drugih sredstava priopćavanja, slobodu govora i [slobodu] javnog nastupa i slobodno osnivanje svih ustanova javnog priopćavanja.

Zabranjuje se cenzura. Novinari imaju pravo na slobodu izvještavanja i pristupa informaciji. ...

Jamči se pravo na ispravak svakomu komu je javnom viješću povrijeđeno Ustavom i zakonom utvrđeno pravo.”

B. Zakon o medijima

19. Mjerodavne odredbe Zakona o medijima (Narodne novine br. 59/04 s naknadnim izmjenama i dopunama), koje su stupile na snagu 1. siječnja 2006. godine, glase kako slijedi:

Odgovornost za štetu

Članak 21.

„(1) Nakladnik koji [određenom] informacijom objavljenom u mediju prouzroči drugome štetu dužan ju je naknaditi, izuzev u slučajevima propisanim ovim Zakonom.

...

(4) Nakladnik ne odgovara za štetu ako je informacija kojom je šteta učinjena:

...

– proizašla iz vrijednosnih sudova autora čije je objavljivanje bilo u javnom interesu i ako je ta informacija dana u dobroj vjeri.”

C. Zakon o obveznim odnosima

Mjerodavne odredbe

20. Mjerodavne odredbe Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/05 s naknadnim izmjenama i dopunama), koje su stupile na snagu 1. siječnja 2006. godine, glase kako slijedi:

Prava osobnosti

Članak 19.

„(1) Svaka fizička i pravna osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti pod pretpostavkama utvrđenim zakonom.

(2) Pod pravima osobnosti u smislu ovoga Zakona razumijevaju se prava na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i dr. ...”

Pretpostavke odgovornosti

Članak 1045.

„(1) Tko drugome prouzroči štetu, dužan je naknaditi je [toj osobi] ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje. ...”

Šteta

Članak 1046.

„Šteta je umanjenje nečije imovine (obična šteta), sprječavanje njezina povećanja (izmakla korist) i povreda prava osobnosti (neimovinska šteta).”

...

5. POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE

Objavljivanje presude ili ispravka

Članak 1099.

„U slučaju povrede prava osobnosti sud može naložiti, na trošak štetnika, objavljivanje presude, odnosno ispravka, povlačenje izjave kojom je povreda učinjena, ili što drugo čime se može ostvariti svrha koja se postiže pravičnom novčanom naknadom.”

Pravična novčana naknada**Članak 1100.**

„(1) U slučaju povrede prava osobnosti sud će, ako nađe da to težina povrede i okolnosti slučaja opravdavaju, dosuditi pravičnu novčanu naknadu, nezavisno od naknade imovinske štete, a i kad nje nema.

(2) Pri odlučivanju o visini pravične novčane naknade sud će voditi računa o jačini i trajanju povredom izazvanih fizičkih boli, duševnih boli i straha, cilju kojemu služi ta naknada, ali i o tome da se njome ne pogoduje težnjama koje nisu spojive sa njezinom naravi i društvenom svrhom.”

D. Kodeks sudačke etike i zakonodavstvo kojim se uređuje sprječavanje sukoba interesa

21. Kodeks sudačke etike (Narodne novine br. 131/06) ne sadržava pravila o sprječavanju sukoba interesa.

22. Kad je riječ o članovima sudbene vlasti, Zakon o sprječavanju sukoba interesa u obnašanju javnih dužnosti iz 2003. godine (Narodne novine br. 163/03 s naknadnim izmjenama i dopunama) i Zakon o sprječavanju sukoba interesa iz 2011. godine (Narodne novine br. 26/11 s naknadnim izmjenama i dopunama) primjenjuje se isključivo na suce Ustavnog suda i predsjednika Vrhovnog suda.

PRAVO**I. NAVODNA POVREDA ČLANKA 10. KONVENCIJE**

23. Društvo podnositelj zahtjeva prigovorilo je da je presudom Općinskog suda u Zadru od 10. ožujka 2010. godine, u kojoj mu je određena naknada štete zbog povrede ugleda suca B., povrijeđena njegova sloboda izražavanja. Pozvao se na članak 10. Konvencije koji glasi kako slijedi:

„1. Svatko ima pravo na slobodu izražavanja. To pravo obuhvaća slobodu mišljenja i slobodu primanja i širenja informacija i ideja bez miješanja javne vlasti i bez obzira na granice. Ovaj članak ne sprječava države da podvrgnu režimu dozvola ustanove koje obavljaju djelatnosti radija ili televizije te kinematografsku djelatnost.

2. Kako ostvarivanje tih sloboda obuhvaća dužnosti i odgovornosti, ono može biti podvrgnuto formalnostima, uvjetima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom, koji su u demokratskom društvu nužni radi interesa državne sigurnosti, teritorijalne cjelovitosti ili javnog reda i mira, radi sprječavanja nereda ili zločina, radi zaštite zdravlja ili morala, radi zaštite ugleda ili prava drugih, radi sprječavanja odavanja povjerljivih informacija ili radi očuvanja autoriteta i nepristranosti sudbene vlasti.”

24. Vlada je osporavala tu tvrdnju.

A. Dopuštenost

1. Tvrđnje stranaka

25. U svom očitovanju od 26. listopada 2015. godine Vlada je tvrdila da je zahtjev u ime društva podnositelja zahtjeva podnio g. V.Š., koji nikada nije bio direktor društva. To je dokazala izvatkom iz sudskog registra trgovačkih društava. To je značilo da društvo podnositelja zahtjeva pred Sudom ne zastupa niti ga je ikada zastupala osoba koja prema domaćem pravu ima pravo postupati za njegov račun i u njegovo ime.

26. Vlada je zatim tvrdila da društvo podnositelj zahtjeva više nije nakladnik Narodnog Lista, nego je njegov nakladnik Udruga Narodni List osnovana 2012. godine.

27. Stoga je Vlada tvrdila da bi trebalo provjeriti ima li društvo podnositelj zahtjeva zapravo ikakvih interesa u postupanju pred Sudom.

28. Društvo podnositelj zahtjeva odgovorilo je da je V.Š. „izabrani“ zastupnik društva neovisno o podacima navedenima u registru trgovačkih društava. Osim toga, domaći su ga sudovi priznali kao zastupnika društva podnositelja zahtjeva u postupku na koji se prigovara.

2. Ocjena Suda

29. Sud primjećuje da prema izvatku iz registra trgovačkih društva koji je dostavila Vlada V.Š. doista nikada nije bio direktor društva podnositelja zahtjeva ni član Uprave društva. Međutim, u tom je izvatku vidljivo da je član Nadzornog odbora društva podnositelja zahtjeva te se u svakoj sudskoj odluci donesenoj u postupku na koji se prigovara doista navodi kao osoba s pravom zastupanja društva (vidi prethodne stavke 14. – 15. i 17.).

30. Što je još važnije, Sud primjećuje da je punomoć od 17. studenoga 2015. godine, kojom se odvjetnica društva podnositelja zahtjeva (vidi prethodni stavak 2.) ovlašćuje za zastupanje društva u postupku pred Sudom, potpisala gđa N.Š.-P. koja je prema podacima iz registra trgovačkih društava direktorica društva podnositelja zahtjeva i, kao takva, osoba koja ima pravo zastupati društvo u skladu s domaćim pravom.

31. U tim okolnostima Sud smatra da nema nikakve naznake da je ovaj zahtjev podnesen protiv volje društva podnositelja zahtjeva, kao ni da društvo nema nikakav interes u postupanju u predmetu.

32. Slično tome, Sud smatra da je Vladin argument da društvo podnositelj zahtjeva nije više nakladnik Narodnog Lista gotovo beznačajan. Štetu je pretrpjelo društvo podnositelj zahtjeva, koje je u predmetnom razdoblju bilo nakladnik tjednika, kada je moralo isplatiti naknadu štete i troškova postupka na koji se prigovara (vidi prethodni stavak 14.).

33. Iz toga slijedi da se Vladine tvrdnje, koje su zapravo prigovori nepostojanju *locus standi* i statusa žrtve, moraju odbiti.

34. Sud zatim primjećuje da zahtjev nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije. Također primjećuje da nije nedopušten ni po kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Tvrdnje stranaka

(a) Društvo podnositelj zahtjeva

35. Društvo podnositelj zahtjeva osvrnulo se na tri pitanja:
- nedostatno obrazloženje domaćih sudova koje bi opravdalo ograničenje izražavanja vrijednosnih sudova
 - navodnu uvredljivost članka
 - nerazmjernost naknade štete određene društvu.

36. Društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da domaći sudovi nisu dostatno obrazložili svoje presude. Konkretno, nisu utvrdili ni objasnili koje su granice novinarske slobode izražavanja vrijednosnih sudova. U tom je pogledu društvo podnositelj zahtjeva osobito iznijelo kritike o šturosti obrazloženja Ustavnog suda u njegovoj odluci od 19. listopada 2011. godine, u kojoj je taj sud samo istaknuo da je ograničenje slobode izražavanja društva podnositelja zahtjeva bilo opravdano jer ta sloboda nije neograničena (vidi prethodni stavak 17.).

37. Kad je riječ o navodnoj uvredljivosti spornog članka, društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da je cilj članka bilo da metaforički ukaže na to da se sudac B.B. trebao sramiti sam sebe jer je proizvoljno izdao nalog o pretrazi (vidi prethodni stavak 7.), čime je preuzeo glavnu ulogu u neutemeljenoj kaznenoj istrazi protiv jednog novinara društva do koje je došlo jer je novinar fotografirao javnu osobu na javnom mjestu, što je postupak koji naprosto nije mogao biti kazneno djelo. Društvo podnositelj zahtjeva zatim je tvrdilo da su izrazi upotrijebljeni u članku odražavali opće stanje u društvu i sudbenoj vlasti te su bili na razini dijaloga koja je u predmetnom razdoblju prevladavala u Hrvatskoj. Nadalje, navodna uvredljivost članka podudarala se s proizvoljnošću u donošenju odluka kada je sudac B.B. 2006. godine izdao nalog o pretrazi poslovnih prostorija društva podnositelja zahtjeva. Naposljetku, proizvoljnost kaznene prijave protiv jednog novinara društva i spornih presuda u kojima je društvu podnositelju zahtjeva određena naknada štete zbog narušavanja ugleda suca B.B. zastrašila je novinare Narodnog Lista do mjere da su mislili da bi mogli izgubiti izvor zarade za život, što je dovelo do autocenzure.

38. Kad je riječ o razmjernosti sankcije, društvo podnositelj zahtjeva navelo je da je u predmetnom razdoblju naklada Narodnog Lista iznosila 900 primjeraka tjedno uz neto prihod od 3,5 HRK po primjerku. Društvo podnositelj zahtjeva zatim je istaknulo da ima samo deset zaposlenika, da financijsku održivost osigurava dobrovoljnim doprinosima te da bi visina

određene naknade štete mogla dovesti do njegova stečaja. Naposljetku, društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da je visina naknade štete proizvoljno utvrđena bez iznošenja bilo kakvog relevantnog obrazloženja.

(b) Vlada

39. Vlada nije osporavala da je presuda domaćih sudova kojom je društvu podnositelju zahtjeva određeno da sucu B.B. isplati naknadu štete bila miješanje u slobodu izražavanja društva. Međutim, to je miješanje bilo u skladu s člankom 10. stavkom 2. Konvencije jer je bilo zakonito, imalo legitiman cilj i bilo nužno u demokratskom društvu.

40. Vlada je konkretno tvrdila da je predmetno miješanje bilo zakonito jer se temeljilo na članku 22. stavku 1. Zakona o medijima (vidi prethodni stavak 19.) i članku 1100. stavcima 1. i 2. Zakona o obveznim odnosima (vidi prethodni stavak 20.) te da mu je cilj bila zaštita ugleda i prava drugih, odnosno ugleda suca B.B.

41. Miješanje je također bilo „nužno u demokratskom društvu” u skladu s kriterijima utvrđenima u sudskoj praksi Suda (Vlada je citirala predmet *Haldimann i drugi protiv Švicarske*, br. 21830/09, ECHR 2015) za utvrđivanje je li postignuta potrebna ravnoteža između slobode izražavanja i prava na poštovanje privatnog života, konkretno:

- doprinos raspravi od općeg interesa
- može li se određena osoba smatrati javnom osobom i predmet reportaže
- prijašnje ponašanje osobe
- način na koji se došlo do informacije i njegova vjerodostojnost
- sadržaj, oblik i posljedica objave i
- visina izrečene sankcije.

42. Kad je riječ o prvom kriteriju, Vlada je potvrdila da su pitanja povezana s funkcioniranjem pravosudnog sustava, osobito načinom na koji se izdaju nalozi o pretrazi i drugi nalozi, pitanja od općeg interesa, a rasprava o tim pitanjima zaštićena je člankom 10. Konvencije. No ona je smatrala da sporni članak ni na koji način nije pridonio raspravi od općeg interesa. Navela je sljedeća obrazloženja.

– Motiv za objavu spornog članka bilo je nezadovoljstvo društva podnositelja zahtjeva s odlukom suca B.B. o izdavanju naloga o pretrazi njegovih poslovnih prostorija 2006. godine (vidi prethodni stavak 7.).

– Predmetni članak objavljen je dvije godine nakon te pretrage.

– Osim objave nekoliko članaka na internetskim portalima odmah nakon pretrage (vidi prethodni stavak 8.), predmetno djelo nije potaknulo burnu reakciju javnosti ni javnu raspravu, a kamoli opće negodovanje javnosti kako se implicira u spornom članku.

– Prije objave članka nije se vodila nikakva šira javna rasprava o zakonitosti rada sudaca, policijskim pretragama ili slobodi tiska, a njegova objava nije bila potaknuta drugom kontroverznom odlukom suca B.B., već je članak objavljen zato što se sudac pojavio na jednoj proslavi.

– Članak je bio štur i u njemu nisu bile navedene činjenice ni kontekst koji bi omogućili raspravu niti su u njemu navedeni (uvredljivi) navodi potkrijepljeni bilo kakvim bitnim argumentima.

– Ni društvo podnositelj zahtjeva ni novinar A.M. nisu službeno prigovorili pretrazi (odnosno njezinoj zakonitosti) niti joj se usprotivili.

Vlada je smatrala da je, s obzirom na sve te elemente, teško utvrditi na koji je način dolazak suca B.B. na proslavu bio povezan s navodnom nezakonitom pretragom koju je on naložio dvije godine prije toga te na koji je način izvještavanje o tome pridonijelo javnoj raspravi o pitanju od općeg interesa.

43. Kad je riječ o drugom kriteriju, Vlada je potvrdila da se za potrebe članka 10. Konvencije sudac može smatrati javnom osobom kada izvršava svoje profesionalne dužnosti te da rad sudova nije zaštićen od kritika i preispitivanja. No mora se jasno razlikovati kritika od uvrede. Sud je smatrao da javnost mora imati povjerenje u sudbenu vlast da bi se moglo smatrati da ona uspješno obavlja svoje dužnosti te da bi se sudbenu vlast trebalo zaštititi od štetnih napada, osobito s obzirom na činjenicu da su suci obvezni suzdržati se od odgovora. U tom je pogledu Vlada ponovila da je događaj koji je potaknuo objavu članka bilo pojavljivanje suca B.B. na proslavi, na koju je on došao u svojstvu privatne osobe. Novinarima društva podnositelja zahtjeva to je bilo dovoljno da ga kritiziraju zbog odluke koju je donio u obnašanju svojih profesionalnih dužnosti.

44. Kad je riječ o trećem kriteriju, Vlada je tvrdila da je društvo podnositelj zahtjeva samo izjavilo da je u postupku pred prvostupanjskim sudom imao neutralan stav prema sucu B.B., osim u pogledu sporne pretrage.

45. Kad je riječ o četvrtom kriteriju, Vlada je primijetila da su domaći sudovi utvrdili da je predmetni članak sadržavao vrijednosne sudove, a ne činjenice (vidi prethodne stavke 14. – 15.). Međutim, Vlada je tvrdila da se ti vrijednosni sudovi nisu temeljili na „pouzdanim i točnim” informacijama, što nije u skladu s novinarskom etikom. Naime, kako je primijetio Županijski sud u Splitu u svojoj drugostupanjskoj presudi od 3. prosinca 2010. godine (vidi prethodni stavak 15.), društvo podnositelj zahtjeva izjavilo je bez obrazloženja ili činjeničnog temelja da je sudac B.B. prekršio Kodeks sudačke etike, da je bio u sukobu interesa i da je nezakonito izdao nalog o pretrazi (iako društvo podnositelj zahtjeva i njegov zaposlenik, novinar A.M., nikada nisu doveli u pitanje zakonitost pretrage).

46. Kad je riječ o petom kriteriju, Vlada je tvrdila da, unatoč tome što je bio relativno kratak, sporni članak objavljen je u lokalnim novinama s tiražom na području na kojem živi i radi sudac B.B. i njegova obitelj. Sudac B.B. dugi je niz godina u sudbenoj vlasti i član je kaznenog odjela Županijskog suda u Zadru, relativno malog odjela od samo šest sudaca. Napad na njega narušio je povjerenje lokalne javnosti u njega i cijeli sud. Članak objavljen s vrlo provokativnim naslovom i njegovom fotografijom sadržavao je insinucije da je sudac svojim postupanjem prekršio sudačku etiku i da je zanemario moguć sukob interesa, kao i navode da obnaša svoju dužnost na način koji je

u suprotnosti s pravom i demokratskim načelima. Međutim, u članku nisu navedene nikakve činjenice ni kontekst koji bi mogli opravdati tako ozbiljne optužbe protiv osobe koja bi trebala uživati povjerenje javnosti.

47. Vlada je tvrdila da su, prema sudskoj praksi Suda (citirala je predmet *Mladina d.d. Ljubljana protiv Slovenije*, br. 20981/10, 17. travnja 2014.), uvredljivi izrazi zaštićeni člankom 10. Konvencije samo ako se upotrebljavaju u stilističke svrhe te da nisu zaštićeni tim člankom ako im je jedina svrha vrijeđanje. Budući da je prema Vladi sporni članak gotovo isključivo sadržavao uvrede (već je njegov naslov bio uvreda) koje nisu bile utemeljene na činjenicama (npr. navodi o navodnoj nezakovitosti pretrage, povredi sudačke etike ili sukobu interesa) ni širem kontekstu, Vlada je tvrdila da se predmetne uvrede nisu upotrijebile u stilističke svrhe. Vlada je stoga smatrala da je predmetni članak bio nezasluženi osobni napad na suca B.B., što nije zaštićeno člankom 10. Konvencije.

48. Kad je riječ o šestom kriteriju, Vlada je istaknula da je sudac B.B. bio spreman prihvatiti ispriku, no društvo podnositelj zahtjeva odbilo se ispričati (vidi prethodni stavak 12.). Zatim je tvrdila da je naknada štete određena društvu podnositelju zahtjeva bila prikladna u danim okolnostima s obzirom na to da je društvo nadišlo granice prihvatljivih kritika jer je bez valjanih argumenata i u suprotnosti s novinarskom etikom objavilo članak koji je naštetio ugledu predmetnog suca. Iznos dosuđene naknade bio je sličan iznosima koji su domaći sudovi dosudili u sličnim predmetima. Vlada je smatrala da ta naknada nije imala odvratajući učinak na slobodu izražavanja društva podnositelja zahtjeva. Štoviše, u nekoliko drugih presuda različiti domaći sudovi dosudili su i više iznose naknade štete nakon što su utvrdili da je društvo podnositelj zahtjeva prekršilo novinarsku etiku objavljivanjem članaka koji su zapravo bili osobni napadi čija je jedina svrha bila vrijeđanje niza drugih sudaca i narušavanje njihova ugleda.

49. S obzirom na prethodno navedeno Vlada je zaključila da je sporni članak bio nezasluženi i štetan osobni napad na suca B.B., što nije zaštićeno člankom 10. Konvencije. Stoga su domaći sudovi pravilno odmjerili slobodu izražavanja društva podnositelja zahtjeva u odnosu na potrebu za zaštitom ugleda B.B. kao osobe i suca te mu stoga dosudili odgovarajuću naknadu štete. Vlada je stoga pozvala Sud da utvrdi da u ovom predmetu nije došlo do povrede članka 10. Konvencije.

2. Ocjena Suda

(a) Je li došlo do miješanja

50. Vlada je potvrdila da je presuda Općinskog suda u Benkovcu od 10. ožujka 2010. godine (vidi prethodni stavak 14.), kojom je društvu podnositelju zahtjeva određeno da sucu B.B. isplati naknadu neimovinske štete u iznosu od 50.000 HRK zbog štete pretrpljene zbog objave klevetničkog članka 31. listopada 2008. te troškove u iznosu od 6.005 HRK,

bila miješanje u slobodu izražavanja tog društva koja je zajamčena člankom 10. stavkom 1. Konvencije (vidi prethodni stavak 39). Sud ne vidi razlog da smatra drugačije.

(b) Zakonitost i legitiman cilj

51. Sud je uvažio i da je miješanje bilo „propisano zakonom” jer se temeljilo na mjerodavnim odredbama iz Zakona o medijima i Zakona o obveznim odnosima (vidi prethodne stavke 19. – 20.).

52. Sud je uvjeren i da je predmetno miješanje težilo legitimnom cilju jer mu je namjena bila zaštita ugleda ili prava drugih, odnosno ugleda suca B.B.

53. Nakon što je utvrdio da je miješanje u slobodu izražavanja društva podnositelja zahtjeva u ovom predmetu bilo zakonito i težilo legitimnom cilju, jedino što Sud još mora utvrditi jest je li miješanje bilo „nužno u demokratskom društvu”.

(d) „Nužno u demokratskom društvu”

54. Opća načela koja proizlaze iz sudske prakse Suda u pogledu zahtjeva nužnosti u demokratskom društvu u kontekstu članka 10. Konvencije sažeta su u predmetu *Morice protiv Francuske* [VV], br. 29369/10, stavci 124. – 127, ECHR 2015, i *Europapress Holding d.o.o. protiv Hrvatske* (br. 25333/06, stavak 54., 22. listopada 2009.).

55. Sud ponavlja da je pravo na zaštitu ugleda pravo koje je zaštićeno člankom 8. Konvencije u okviru prava na poštovanje privatnog života (vidi, na primjer, *Axel Springer AG protiv Njemačke* [VV], br. 39954/08, stavak 83., 7. veljače 2012.). Međutim, da bi se članak 8. mogao primijeniti, napad na ugled osobe mora postići određenu razinu ozbiljnosti i biti takav da dovodi u pitanje osobno uživanje prava na privatni život (vidi, na primjer, *Bédat protiv Švicarske* [VV], br. 56925/08, stavak 72., 29. ožujka 2016., i *Axel Springer AG*, loc. cit.). U tom pogledu Sud smatra da je članak objavljen 31. listopada 2008. u tjedniku Narodni List (vidi prethodni stavak 11.) bio takav napad na ugled suca B.B. (vidi u nastavku stavke 56. i 61.). U predmetima u kojima se pravo na poštovanje privatnog života mora odmjeriti u odnosu na pravo na slobodu izražavanja ishod zahtjeva ne bi se trebao u načelu razlikovati neovisno o tome je li ga Sudu na temelju članka 8. podnijela osoba o kojoj je bila riječ u novinskoj vijesti odnosno je li ga podnio nakladnik na temelju članka 10. Ta prava zaslužuju jednako poštovanje. Stoga bi sloboda procjene u načelu trebala biti ista u obje situacije (vidi, na primjer, *Satakunnan Markkinapörssi Oy i Satamedia Oy protiv Finske* [VV], br. 931/13, stavak 163., 27. lipnja 2017.). Nadalje, u takvim predmetima Sudu treba iznijeti uvjerljive razloge da bi on odstupio od svog stajališta i prihvatio stajalište domaćih sudova (vidi *MGN Limited protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 39401/04, stavak 150. i 155., 18. siječnja 2011., i *Von Hannover protiv Njemačke (br. 2)* [VV], br. 40660/08 i 60641/08, stavak 107., 7. veljače 2012.).

56. Sud primjećuje da je u ovom predmetu društvu podnositelju zahtjeva, novinskom izdavačkom poduzeću, određena naknada štete za objavljivanje članka u tjedniku Narodni List za koji je utvrđeno da je njime oklevetan jedan sudac. Otprilike dvije godine prije objave spornog članka predmetni je sudac izdao nalog za pretragu poslovnih prostorija društva podnositelja zahtjeva. Novinari tog časopisa smatrali su da je to u suprotnosti s novinarskom slobodom. Dvije godine nakon toga sudac je ponovno privukao pažnju novinara Narodnog Lista kada je prisustvovao proslavi za predstavljanje drugih novina koje je pokrenuo kontroverzni lokalni poduzetnik. O tom je događaju izviješteno u spornom članku u kojem je implicirano da se prisustvovanjem na proslavi sudac doveo u mogući sukob interesa, što je u suprotnosti s Kodeksom sudačke etike. U članku je i spomenut događaj koji je autor članka opisao kao nezakonito izdavanje naloga o pretrazi protiv društva podnositelja zahtjeva dvije godine prije. Poruka koju se u članku na prvi pogled htjelo prenijeti „metaforičkim” impliciranjem, kako je navelo društvo podnositelj zahtjeva (vidi prethodni stavak 37.), da predmetnog suca treba prikovati na stup sramote jest da bi javnost trebala smatrati njegovo postupanje sramotnim i kritizirati ga zbog njega.

57. Predmet se stoga konkretno odnosi na slobodu tiska u kritiziranju načina na koji suci obnašaju svoje dužnosti.

58. Sud je više puta naglasio ključnu ulogu tiskanih sredstva priopćavanja u demokratskom društvu. Istaknuo je da, iako tiskana sredstva priopćavanja ne smiju prekoračiti određene granice, posebice s obzirom na ugled i prava drugih, njegova je dužnost priopćiti – na način koji je u skladu s njihovim obvezama i odgovornostima – informacije i ideje o svim pitanjima od javnoga interesa te ne samo da tiskana sredstva priopćavanja imaju zadatak priopćavati takve informacije i ideje, već i javnost također ima pravo da ih dobije (vidi, na primjer, *Europapress Holding d.o.o.*, prethodno citirano, stavak 55.). Da bi mogli iskoristiti zaštitu koja im je zajamčena člankom 10. Konvencije, novinari moraju postupati u dobroj vjeri kako bi prikupili točne i pouzdane informacije u skladu s načelima odgovornog novinarstva (vidi, na primjer, *Bédat*, prethodno citirano, stavak 72.).

59. Pitanja od javnog interesa nedvojbeno obuhvaćaju pitanja o funkcioniranju pravosudnog sustava, institucije ključne za svako demokratsko društvo koja služi interesima šire zajednice i u kojoj mora surađivati prosvijetljena javnost (vidi, na primjer, *Morice protiv Francuske*, prethodno citirano, stavak 128., *Marian Maciejewski protiv Poljske*, br. 34447/05, stavak 71., 13. siječnja 2015., i *Prager i Oberschlick protiv Austrije*, 26. travnja 1995., stavak 34., Serija A br. 313). Tiskana sredstva priopćavanja jedno su od sredstava kojim političari i javnost mogu provjeriti izvršavaju li suci svoje velike odgovornosti na način koji je u skladu s ciljem na kojem se temelji zadaća koja ima je povjerena (vidi *Marian Maciejewski*, prethodno citirano, loc. cit., *Mustafa Erdoğan i drugi protiv Turske*, br.

346/04 i 39779/04, stavak 41., 27. svibnja 2014., i *Prager i Oberschlick*, loc.cit.).

60. U okviru članka 10. stavka 2. Konvencije postoji malo prostora za ograničenja političkog govora ili rasprave o pitanjima od javnog interesa. Stoga će se visoki stupanj zaštite slobode izražavanja, što podrazumijeva vrlo malu slobodu procjene vlasti, u pravilu dodijeliti kada se primjedbe odnose na pitanje od javnog interesa, osobito na primjer primjedbe o funkcioniranju sudbene vlasti. Stupanj neprijateljstva i moguća ozbiljnost određenih primjedbi ne poništavaju pravo na visoki stupanj zaštite kada je riječ o pitanju od javnog interesa (vidi *Morice*, prethodno citirano, stavak 125.).

61. Međutim, treba se uzeti u obzir posebna uloga sudbene vlasti u društvu. Kao jamac pravde, temeljne vrijednosti u državi uređenoj vladavinom prava, sudbena vlast mora uživati povjerenje javnosti ako želi biti uspješna u obnašanju svojih dužnosti. Stoga bi moglo biti potrebno zaštititi to povjerenje od iznimno štetnih napada koji su u biti neosnovani, osobito ako se uzme u obzir činjenica da suci koji su predmet kritika imaju obvezu diskretnosti koja ih sprečava u reagiranju na te napade (ibid., stavak 128.).

62. Unatoč tome, osim u slučaju iznimno štetnih napada koji su u biti neosnovani i imajući u vidu da su suci dio temeljne ustanove države, oni mogu biti predmet osobnih kritika unutar dopustivih granica, i to ne samo u teorijskom i općem smislu. Kada obnašaju svoje službene dužnosti, oni stoga mogu biti izloženi većim ograničenjima u pogledu prihvatljivih kritika od običnih građana (ibid., stavak 131.).

63. Ako se ponovno osvrnemo na okolnosti u ovom predmetu, Sud je smatrao da je namjena predmetnog članka bila skretanje pozornosti javnosti na pitanja o funkcioniranju pravosudnog sustava. U tu su svrhu istaknuta dva događaja u kojima je sudjelovao sudac B.B. čije je postupanje autor smatrao neprimjerenim za suca. Konkretno je riječ bila o (a) njegovu dolasku na proslavu koju je organizirao kontroverzni lokalni poduzetnik i (b) neopravdanom izdavanju naloga o pretrazi dvije godine prije toga. Stoga je Sud utvrdio da je teško prihvatiti tvrdnju Vlade da sporni članak ni na koji način nije pridonio raspravi od općeg interesa i da je njegova jedina svrha bila javno uništenje ugleda predmetnog suca (vidi prethodni stavak 42.). Iako je istina da je na članak utjecalo osobno iskustvo novinara Narodnog Lista i njihovo nezadovoljstvo tim sućem, Sud smatra da, s obzirom na predmetne okolnosti, to nije dovelo u pitanje činjenicu da se sporni članak odnosio na pitanje od javnog interesa.

64. Budući da je stoga utvrdio da se ovaj predmet odnosi na slobodu tiska i da se osporavani članak odnosi na pitanje od javnog interesa, Sud ponovno ponavlja da, iako bi se moglo pokazati da je potrebno zaštititi sudbenu vlast od iznimno štetnih napada koji su u biti neosnovani, pri čemu se vodi računa o tome da suci zbog dužnosti diskretnosti ne mogu odgovoriti na njih (vidi prethodni stavak 61.), to ne može dovesti do zabrane izražavanja mišljenja

pojedinaца, uobličeni u vrijednosne sudove koji imaju dostatan činjenični temelj, o pitanjima od javnog interesa povezanim s funkcioniranjem pravosudnog sustava ili do zabrane bilo kakvog kritiziranja sudbene vlasti (ibid., stavak 168.). Sud stoga mora detaljnije ispitati je li sporni članak sadržavao činjenice ili vrijednosne sudove.

65. Kako bi se moglo utvrditi prethodno, moraju se uzeti u obzir okolnosti predmeta i opći prizvuk primjedbi, pri čemu se mora voditi računa o tome da tvrdnje o pitanjima od javnog interesa mogu na toj osnovi biti vrijednosni sudovi, a ne činjenične izjave (vidi, na primjer, *Morice*, prethodno citirano, stavak 126.). Sud zatim ponavlja da je ponekad, pa tako i u ovom predmetu, teško razlikovati činjenične izjave i vrijednosne sudove (vidi, na primjer, *Scharsach i News Verlagsgesellschaft protiv Austrije*, br. 39394/98, stavak 40., ECHR 2003-XI, i *Cumpănă i Mazăre protiv Rumunjske* [VV], br. 33348/96, stavak 99., ECHR 2004-XI). Treba ponoviti, osobito u predmetima u kojima se javlja taj problem, da je tumačenje primjedbi u svrhu njihove karakterizacije kao izjava o činjenicama ili vrijednosnih sudova prvenstveno obuhvaćeno slobodom procjene nacionalnih vlasti, posebno domaćih sudova (vidi *Prager i Oberschlick*, prethodno citirano, stavak 36., i *Peruzzi protiv Italije*, br. 39294/09, stavak 48., 30. lipnja 2015.). U svakom se slučaju činjenične izjave i vrijednosni sudovi u konačnici razlikuju po stupnju činjeničnih dokaza koji se mora utvrditi (vidi *Scharsach i News Verlagsgesellschaft*, prethodno citirano, loc. cit.) jer i vrijednosni sud može biti prekomjeran kada nije dostatno „činjenično utemeljen” (vidi *Morice*, prethodno citirano, stavak 126.).

66. U tom se pogledu prvo primjećuje da su se stranke i domaći sudovi u parničnom postupku kojem se prigovorilo složili da sporni članak sadržava vrijednosne sudove (vidi prethodne stavke 14. – 15.). To je bilo nesporno za obje stranke u postupku pred Sudom (vidi prethodne stavke 36. i 40.).

67. Uzimajući u obzir slobodu procjene države (vidi prethodni stavak 65.) i poteškoće u karakterizaciji izjava u ovom predmetu kao činjenica ili vrijednosnih sudova, Sud prihvaća zaključak domaćih sudova da je sporni članak sadržavao vrijednosne sudove.

68. Međutim, s obzirom na to da su utvrdili da je članak bio uvreda i nezaslužan osobni napad na suca B.B. (vidi prethodne stavke 14. – 15., 42., 47. i 49.), domaći sudovi nisu dalje ispitivali jesu li vrijednosni sudovi iz članka bili dostatno činjenično utemeljeni.

69. Sud je već utvrdio da se članak odnosio na pitanje od javnog interesa (vidi prethodni stavak 63.). Nadalje, iako je bio oštar i sadržavao vrlo oštre kritike, pretjerivanja („horda policajaca je upala u” ured društva podnositelja zahtjeva) i grubu metaforu (da suca B.B. „treba prikovati na stup sramote”), Sud utvrđuje da članak nije bio uvredljiv (za primjere izjava koje je Sud smatrao uvredljivima vidi predmete citirane u predmetu *Radobuljac protiv Hrvatske*, br. 51000/11, stavak 66., 28. lipnja 2016.), pri čemu treba imati na umu da upotreba oštrog prizvuka u primjedbama o sucima u načelu nije

nespojiva s odredbama članka 10. Konvencije (vidi *Morice*, prethodno citirano, stavak 161.).

70. S obzirom na iznos određene naknade štete Sud smatra da miješanje u slobodu izražavanja društva podnositelja zahtjeva nije bilo razmjerno legitimnom cilju zaštite ugleda ili prava drugih. U tom pogledu Sud prvo ponavlja da se ovaj predmet odnosi na situaciju u kojoj je novinar iznio vrijednosne sudove štetne za ugled jednog suca u kontekstu rasprave o pitanju od legitimnog javnog interesa. Sud osobito uzima u obzir Vladinu tvrdnju da sudac B.B. ne bi podnio privatnu tužbu zbog klevete i tražio naknadu štete da je društvo podnositelj zahtjeva objavilo ispriku (vidi prethodni stavak 48.). Iako je to važan element o kojem se mora voditi računa, to ne znači da su domaći sudovi mogli odrediti bilo koji iznos naknade štete koji su smatrali prikladnim s obzirom na to da pri odmjeravanju iznosa naknade štete mora postojati razuman odnos razmjernosti s pretrpljenom štetom ugledu (vidi, *mutatis mutandis*, *Tolstoy Miloslavsky protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, 13. srpnja 1995., stavak 49., Serija A br. 316-B).

71. Stoga Sud primjećuje da je društvu podnositelju zahtjeva određena naknada neimovinske štete u iznosu od 50.000 HRK (otprilike 6.870 EUR). Kada to stavimo u odgovarajući kontekst, ta naknada štete iznosi dvije trećine iznosa naknade neimovinske štete koju hrvatski sudovi određuju u pogledu duševne boli zbog smrti brata ili sestre (vidi smjernice Vrhovnog suda navedene u predmetu *Klauz protiv Hrvatske*, br. 28963/10, stavak 31., 18. srpnja 2013.). Sudu je teško prihvatiti da je šteta ugledu suca B.B. u ovom predmetu bila toliko ozbiljna da bi opravdala taj iznos naknade štete. Sud smatra da bi takav iznos naknade štete mogao odvratiti građane od otvorene rasprave o pitanjima od javnog interesa.

72. Prethodna razmatranja dostatna su Sudu da zaključi da miješanje u slobodu izražavanja podnositelja zahtjeva nije bilo „nužno u demokratskom društvu”.

Stoga je došlo do povrede članka 10. Konvencije.

II. PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

73. Članak 41. Konvencije glasi:

„Ako Sud utvrdi da je došlo do povrede Konvencije i dodatnih protokola, a unutarnje pravo zainteresirane visoke ugovorne stranke omogućava samo djelomičnu odštetu, Sud će, prema potrebi, dodijeliti pravednu naknadu povrijeđenoj stranci.”

A. Tvrđnje stranaka

74. Društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da ne može podnijeti nikakav konkretan zahtjev za pravednu naknadu jer su sporne presude domaćih sudova dovele do „obuzdane uredničke politike” u Narodnom Listu i dugotrajne autocenzure njegovih novinara. Društvo podnositelj zahtjeva

pozvalo je Sud da uzmu u obzir da je demokratskim slobodama u Hrvatskoj nanesena dugotrajna šteta koja se očituje u strahu, autocenzuri i razočaranju njegovih novinara. Naposljetku, društvo podnositelj zahtjeva tvrdilo je da bi iznos naknade štete, ako se dosudi, trebao biti jasna poruka objema strankama i novinarima u Hrvatskoj. Iznos dosuđene naknade štete bio bi neznatan trošak jednoj stranci i snažan poticaj drugoj stranci da ispuni svoju društvenu ulogu.

75. Vlada je primijetila da se ne može očitovati o zahtjevu za pravičnu naknadu jer društvo podnositelj zahtjeva nije podnijelo nikakav konkretan zahtjev u tom pogledu.

B. Ocjena suda

76. Sud primjećuje da je društvo podnositelj zahtjeva podnijelo zahtjev za pravičnom naknadom, no nije navelo vrstu štete ni traženi iznos. Odluku o iznosu dosuđene naknade prepustio je Sudu.

77. Sud ponavlja da na temelju pravila 60. stavka 1. Poslovnika Suda podnositelj zahtjeva koji želi ostvariti pravičnu naknadu štete na temelju članka 41. Konvencije mora iznijeti određeni zahtjev o tome. Budući da u ovome predmetu društvo podnositelj zahtjeva nije odredilo svoj zahtjev za pravičnu naknadu za imovinsku štetu te troškove i izdatke, Sud ne dosuđuje ništa po toj osovi (pravilo 60. stavak 3.).

78. S druge se strane u pogledu neimovinske štete mora primijetiti da je ta šteta takva da se ne može precizno izračunati te da pravilo 60. ne sprečava Sud da ispita zahtjeve za naknadu neimovinske štete čiji točan iznos podnositelji zahtjeva nisu naveli, već su prepustili Sudu da odredi njezin iznos (vidi *Nagmetov protiv Rusije* [VV], br. 35589/08, stavak 72., 30. ožujka 2017.). Stoga Sud smatra da je u ovom predmetu društvo podnositelj zahtjeva zbog utvrđene povrede zasigurno pretrpjelo neimovinsku štetu koja se ne može u dovoljnoj mjeri nadoknaditi pukim utvrđivanjem povrede. U tim okolnostima, odlučujući na pravičnoj osnovi, Sud društvu podnositelju zahtjeva dosuđuje iznos od 5.000 EUR na ime naknade neimovinske štete, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *Utvrđuje* da je zahtjev dopušten;
2. *Presuđuje* da je došlo do povrede članka 10. Konvencije;
3. *Presuđuje*

- (a) da tužena država treba isplatiti društvu podnositelju zahtjeva, u roku od tri mjeseca od datuma kada presuda postane konačna u skladu s člankom 44. stavkom 2. Konvencije, 5.000,00 eura (EUR) (pet tisuća eura) na ime naknade neimovinske štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati, a koji iznos je potrebno preračunati u hrvatske kune po tečaju važećem na dan namirenja;
- (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja na prethodno navedeni iznos plaća obična kamata koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 8. studenoga 2018. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Abel Campos
Tajnik

Linus Alexandre Sicilianos
Predsjednik

© 2019 Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava

Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava provjerio je točnost prijevoda, te proveo lekturu i pravnu redakтуру istoga.